

Usnesení Nejvyššího soudu ČSR ze dne 14.07.1970, sp. zn. 7 Tz 8/70, ECLI:CZ:NS:1970:7.TZ.8.1970.1

Číslo: 54/1970

Právní věta: II. Provede-li orgán SNB domovní prohlídku před zahájením trestního stíhání, nepostupuje podle zákona a překračuje meze své pravomoci v takovém případě nelze tomuto orgánu přiznat pro nedostatek znaku

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 14.07.1970

Spisová značka: 7 Tz 8/70

Číslo rozhodnutí: 54

Číslo sešitu: 10

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Útok na veřejného činitele

Předpisy: 140/1961 Sb. § 156 odst. 2

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 54/1970 sb. rozh.

I. Nejde-li o zahájení trestního stíhání provedením domovní prohlídky podle § 160 odst. 1 tr. ř., není orgán SNB oprávněn provést domovní prohlídku před zahájením trestního stíhání ani za podmínek § 83 odst. 3 tr. ř. (§ 158 odst. 3 tr. ř.).

II. Provede-li orgán SNB domovní prohlídku před zahájením trestního stíhání, nepostupuje podle zákona a překračuje meze své pravomoci; v takovém případě nelze tomuto orgánu přiznat pro nedostatek znaku „při výkonu pravomoci“ ochranu veřejného činitele ve smyslu ustanovení § 156 odst. 2 tr. zák.

(Usnesení Nejvyššího soudu ČSR z 14. července 1970, [7 Tz 8/70.](#))

Usnesením vyšetřovatele okresní prokuratury (nyní městské prokuratury) v Ostravě ze dne 23. října 1969, sp. zn. VP 290/69 bylo podle § 172 odst. 1 písm. b) tr. ř. zastaveno trestní stíhání O. H. pro trestný čin útoku na veřejného činitele podle § 156 odst. 2 tr. zák., jehož se měla dopustit tím, že dne 25. 8. 1969 v O.-P. ve svém bytě vulgárně urážela příslušníky VB Poruba L. a V., kteří v jejím bytě prováděli domovní prohlídku. Usnesení nabylo právní moci dnem 31. 10. 1969.

Proti tomu usnesení podal ve lhůtě podle § 272 tr. ř. stížnost pro porušení zákona generální

prokurátor ČSR v neprospěch O. H. Ve stížnosti pro porušení zákona namítá, že rozhodnutí vyšetřovatele prokuratury, který trestní stíhání zastavil, je nezákonné, ježto vyšetřovatel své rozhodnutí opírá v podstatě jen o zdůvodnění, že postup orgánů VB, kteří v bytě O. H. provedli domovní prohlídku bez předchozího souhlasu prokurátora, byl nezákonný, což právě O. H. rozčílilo natolik, že se dopustila inkriminovaných výroků vůči orgánům VB, kteří domovní prohlídku prováděli. Stěžovatel připouští, že vyšetřovatel městské prokuratury má pravdu, když uvádí, že k vykonání domovní prohlídky podle § 83 odst. 1 tr. ř. je zapotřebí předchozího souhlasu prokurátora, vytýká však, a že týž přehlédl odst. 3 cit. zák. ustanovení. Podle tohoto ustanovení vyšetřovatel nebo vyhledávací orgán anebo orgán SNB může vykonat domovní prohlídku také tehdy, když příkazu prokurátora nebo jeho souhlasu nelze předem dosáhnout a věc nesnese odkladu. V daném případě podle názoru generálního prokurátora ČSR je nepochybné, že šlo o nebezpečí z prodlení. Proto je postup orgánů VB správný a v souladu s ustanovením trestního řádu.

Nejvyšší soud ČSR přezkoumal na podkladě podané stížnosti pro porušení zákona podle § 267 odst. 1 tr. ř. správnost výroku napadeného usnesení, jakož i řízení, které mu předcházelo a dospěl k závěru, že stížnost pro porušení zákona podaná generálním prokurátorem ČSR není důvodná, a proto ji zamítl podle § 268 odst. 1 tr. ř.

Z odůvodnění:

Nejvyšší soud ČSR nepokládá za rozhodující pro posouzení zákonnosti napadeného rozhodnutí blíže se zabývat otázkou, zda byly či nebyly splněny podmínky ustanovení § 83 odst. 3 tr. ř., a to z důvodů níže uvedených.

Jak bylo zjištěno z obsahu spisů, zejména z obsahu záznamu MS VB v Ostravě ze dne 24. 8. 1969 a výpovědí L. L. a J. V., orgánů VB, sdělila dne 24. 8. 1969 o 13.00 hod. telefonicky neznámá žena MS VB v Ostravě, že občanka O. H., bytem v P., přijela dne 23. 8. 1969 domů z Brna a dovezla závadné letáky, které dne 23. 8. 1969 a 24. 8. 1969 rozdávala mladým lidem v O.-P. na 7. obvodě. Podle obsahu úředního záznamu ona žena sdělila, že se jmenuje H. a bydlí kousek dále, více však sdělit nechtěla a žádala, aby jí nechali stranou, načež telefon odložila. Sdělení anonyma nebylo prošetřováno orgány MS VB. V uvedeném záznamu bylo dále uvedeno, že oznamovaná činnost, tj. rozdávání závadných letáků v O.-P. na obvodě 7 nebyla na MS VB v Ostravě hlášena. Tento záznam byl pak postoupen OO VB v Ostravě 8 - Poruba k případnému dalšímu prošetření. Záznam byl na OO VB 8 Poruba přijat dne 25. 8. 1969. Trestní stíhání proti O. H. nebylo zahájeno pro žádný trestný čin. Prošetřením anonymního oznámení byli pověřeni orgánové OO VB Poruba L. L. a J. V.

Šlo tedy o postup před zahájením trestního stíhání a tento postup je upraven ustanovením § 158 tr. ř., v němž jsou stanoveny povinnosti a oprávnění, tedy pravomoc orgánů činných v trestním řízení, a to jako prokurátora, tak i orgánů vyšetřovacích a vyhledávacích.

Pokud § 158 odst. 1 tr. ř. jsou povinni prokurátor, vyšetřovatel a vyhledávací orgán přijímat oznámení o trestných činech, a co nejrychleji je vyřizovat. Přitom jsou povinni oznamovatele poučit o odpovědnosti za vědomě nepravdivé údaje a nejpozději do jednoho měsíce od oznámení vyrozumět o učiněných opatřeních. Podle odst. 3 cit. zák. ustanovení k objasnění oznámení o trestných činech a ostatních podnětů k trestnímu stíhání jsou povinni opatřovat potřebné podklady a nezbytná vysvětlení, zjišťovat a zajišťovat stopy trestného činu. Přitom však nejsou oprávněni před zahájením trestního stíhání provádět úkony podle čtvrté a páté hlavy trestního řádu, tj. zadržet (nejde-li o případ podle § 76 odst. 2 tr. ř.), brát do vazby, žádat vydání věci, provádět domovní a osobní prohlídku, prokurátor dávat příkaz k těmto úkonům, zadržovat zásilky, provádět dokazování, tedy výslechy osoby jako obviněné, svědků apod., kromě ohledání podle § 113 tr. ř. a prohlídky těla podle § 114 tr. ř.

Podle důvodové zprávy k tomuto ustanovení byl upraven postup ve stadiu před zahájením trestního stíhání v trestním řádu k posílení socialistické zákonnosti, k prohloubení kontroly veřejnosti nad činností uvedených orgánů a k posílení jejich součinnosti s nejširší veřejností. Při vyřizování oznámení a podnětů se nepřipouští provádět takové úkony, které by zasahovaly do práv občanů zaručených ústavou, ani výsledky podle ustanovení trestního řádu, ale pouze úkony (nezbytná vysvětlení a podklady), potřebné pro objasnění věci natolik, aby mohlo být buď odůvodněně zahájeno trestní stíhání, nebo věc odložena, anebo odevzdána k projednání příslušnému orgánu (národnímu výboru, kázeňskému nebo kárnému orgánu).

V daném případě šlo, jak již zdůrazněno, o anonymní oznámení. Orgánové OO VB měli proto podle § 158 odst. 3 tr. ř. povinnost ověřit si, zda tedy jsou zde vůbec stopy nějakého trestného činu, a zda je možno spojovat tyto stopy s osobou O. H. To museli učinit tím spíše, když v záznamu MS VB v Ostravě bylo výslovně uvedeno, že věc prošetřena nebyla. To však vyhledávací orgánové OO VB Ostrava-Poruba vůbec neučinili a tak nepostupovali, neměli proto žádné podklady pro závěr, že byl spáchán trestný čin, neměli zjištěny ani žádné stopy nějakého trestného činu.

Za tohoto stavu věci nebyli tedy oprávněni dostavit se do bytu O. H. a provést u ní domovní prohlídku. To nebylo v jejich pravomoci. Jestliže přesto domovní prohlídku provedli, jednali v rozporu se zákonem, nevykonávali svou pravomoc podle zákona a nepožívali proto ochrany podle § 156 odst. 2 tr. zák.

Podle tohoto zákonného ustanovení spáchá trestný čin útoku na veřejného činitele podle § 156 odst. 2 tr. zák. pachatel, který hrubě urazí nebo pomluví veřejného činitele při výkonu jeho pravomoci nebo pro tento výkon. V daném případě orgánové OO VB Ostrava-Poruba L. a V. při domovní prohlídce, jak již dovezeno, nevykonávali svou pravomoc, protože nepostupovali podle zákona.

Proto vyšetřovatel Městské (dříve okresní) prokuratury v Ostravě právem neshledal v jednání O. H. při domovní prohlídce prováděné orgány VB trestný čin útoku na veřejného činitele podle § 156 odst. 2 tr. zák., správně také trestní stíhání O. H. podle § 172 odst. 1 písm. b) tr. ř. zastavil.

Nejvyšší soud ČSR neshledal proto stížnost generálního prokurátora ČSR důvodnou a podle § 268 odst. 1 tr. ř. ji zamítl.